

OPENBAAR
Minister

Bestuurskern
Dir. Waterkwaliteit, Ondergr
en Marien
Marien- en Internationaal
Waterbeleid

's-Gravenhage
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon
Betreft persoonsgegevens

Datum
5 oktober 2021

Kenmerk

Bijlage(n)
3

advies MR / OR / VP

Ministerraad
Verdrag tussen Nederland en UNESCO inzake
hernieuwing IGRAC
MR BUZA 2021 922611

Inleiding

De ministerraad wordt gevraagd om in te stemmen met de hernieuwing van het verdrag tussen Nederland en UNESCO aangaande het International Groundwater Resources Assessment Centre (IGRAC) per 1 januari 2022. Hiermee versterkt Nederland zijn positie als "Centre of Excellence" op het gebied van water. IGRAC vervult een essentiële rol in de beantwoording van de vele kennisvragen wereldwijd voor een duurzaam beheer van grondwater.

Samenvatting van het voorstel

Het "International Groundwater Resources Assessment Centre (IGRAC) te Delft, werkt onder auspiciën van UNESCO. Dit betekent dat IGRAC de naam, het logo en de netwerken van UNESCO kan gebruiken. De missie van IGRAC is om bij te dragen aan de wereldwijde beschikbaarheid van relevante kennis en informatie op het gebied van grondwater, in het bijzonder in ontwikkelingslanden. Het hernieuwde verdrag legt de bepalingen en voorwaarden vast ten aanzien van IGRAC tussen Nederland en UNESCO per 1 januari 2022. Het betreft de hernieuwing van het huidige verdrag (Trb. 2016, 198) dat op 31 december 2021 afloopt.

Politieke context

Niet alleen in Nederland, ook internationaal is er steeds meer aandacht voor het belang van duurzaam grondwaterbeheer. UN Water heeft het jaar 2022 uitgeroepen tot internationaal jaar van 'invisible groundwater'.

Advies

Instemmen met de ondertekening en voorlopige toepassing van het IGRAC verdrag en, toezending van het verdrag aan de Afdeling advisering van de Raad van State met het oog op stilzwijgende goedkeuring.

Argumentatie

Middels de beslisnota IENW-BSK/2021 over IGRAC bent u reeds geïnformeerd over de hernieuwing van het IGRAC verdrag.

Hernieuwing van het verdrag wordt opportuun geacht gezien de wereldwijd toenemende urgentie van duurzaam grondwaterbeheer en de positieve resultaten die IGRAC de afgelopen periode heeft geboekt, blijkens de onafhankelijke evaluatie over de periode 2016-2019 (zie toelichting). Met een centrum als IGRAC versterkt Nederland zijn positie als Centre of Excellence op het gebied van water. Tijdens het internationale grondwaterjaar in 2022 kan Nederland - met ondersteuning van IGRAC- het belang van grondwaterbeheer extra uitdragen.

Spreektekst

Het bevorderen van duurzaam grondwaterbeheer is een belangrijk pijler van de internationale samenwerking met landen zoals Egypte, Vietnam en Indonesië, in het kader van de Nederlandse Internationale Water Ambitie.

Grondwater levert wereldwijd bijna 50% van al het drinkwater, 40% van het water voor geïrrigeerde landbouw en 30% van het water voor de industrie. Duurzaam grondwaterbeheer is een belangrijk onderdeel van klimaatadaptatie en vaak een oplossing voor mensen die geen toegang hebben tot veilig drinkwater.

Met een centrum als IGRAC versterkt Nederland zijn positie als Centre of Excellence op het gebied van water. Tijdens het internationale grondwaterjaar in 2022 kan Nederland - met ondersteuning van IGRAC- het belang van grondwaterbeheer extra uitdragen. Dit zal ook een positieve uitstraling hebben voor de Nederlandse watersector. Naast IGRAC zijn diverse Nederlandse bedrijven internationaal actief op het gebied van grondwater (zoals Deltares en Acacia Water)

Krachtenveld en afstemming

Uit de onafhankelijke evaluatie naar de door IGRAC behaalde resultaten over de periode 2016-2019, blijkt dat VN organisaties zoals UN Water, UNESCO en WMO, IGRAC's expertise en leiderschap erkennen; alswel het strategische belang van grondwatermonitoring en -beoordeling wereldwijd. Door klimaatverandering en bevolkingsgroei neemt de vervuiling en uitputting van grondwater wereldwijd toe, in het bijzonder rond de grote steden. Dit komt mede door de "onzichtbaarheid" van grondwater en het gebrek aan informatie.

De rol van IGRAC wordt van cruciaal belang geacht voor het verzamelen en verspreiden van grondwatergegevens voor het bereiken van de Sustainable Development Goals. Vanwege haar expertise is IGRAC door UNESCO en UN Water gevraagd om deel uit te maken van de taskforce voor het internationale grondwater jaar in 2022. IGRAC vervult daarbij een belangrijke rol bij de diverse internationale activiteiten.

Financiële en juridische implicaties

Het verdrag legt de bepalingen en voorwaarden vast tussen Nederland en UNESCO ten aanzien van IGRAC per 1 januari 2022. Het verdrag zal vanaf 1 januari 2022 voorlopig worden toegepast. Het doorlopen van de volledige stilzwijgende goedkeuringsprocedure na instemming door de ministerraad duurt circa 3 maanden, daarna treedt het verdrag in werking.

De verdragsonderhandelingen zijn in nauwe samenwerking door de ministeries van IenW en BZ gevoerd. De bepalingen en voorwaarden zijn grotendeels gelijk gebleven aan de afspraken uit de eerdere verdragen van 2011 en 2016. Het gaat bijvoorbeeld om de rechtspositie van IGRAC en de bijdrage vanuit de overheid en UNESCO aan IGRAC.

De verdragsjuristen van het ministerie van Buitenlandse zaken en de juristen van IenW hebben het verdrag getoetst aan internationaal recht en de Nederlandse kaders en wetgeving. IGRAC zal opereren als een (onafhankelijke) stichting naar Nederlands recht. De inschatting is dat het verdrag geen verbindende of direct werkende bepalingen bevat, derhalve worden er geen risico's voorzien.

Het verdrag wordt namens Nederland ondertekend door de Nederlandse vertegenwoordiging voor UNESCO in Parijs. Tussen IenW en BZ is afgesproken dat BZ IGRAC financiert en dat het ministerie van IenW inhoudelijk het betrokken ministerie blijft. BZ heeft niet de expertise of capaciteit om inhoudelijk aanspreekpunt te kunnen zijn voor IGRAC. IenW draagt dus geen financiële eindverantwoordelijkheid, maar zet wel 0,2 fte in onder andere tijdens het internationale grondwaterjaar.

De financiering van IGRAC zal per 1 januari 2022 in gaan en loopt via een subsidiebeschikking van BZ aan IHE Delft, de grootste internationale wateropleiding ter wereld, voor de duur van het verdrag.

Via deze subsidie voor het DUPC3 programma kan IHE een contract aangaan met IGRAC voor een bedrag van maximaal 3,6 miljoen Euro voor 6 jaar. IHE en IGRAC zullen samen de voorwaarden bepalen van dit contract inclusief de termijnen waarop betaald zal worden (vanuit de begroting van BZ). Daarbij zullen beide partijen gebonden zijn aan de algemene regels die door BZ aan de subsidie voor DUPC3 zijn gesteld.

Als het verdrag afloopt eind 2027, kan op basis van een positieve evaluatie opnieuw onderhandeld worden over hernieuwing, dan wel beëindiging van het verdrag.

Communicatie

IGRAC vervult een belangrijke rol bij het vergroten van het bewustzijn rond het belang van grondwater en de unieke uitdagingen. Mede naar aanleiding van IGRAC's inspanningen heeft UN Water het jaar 2022 uitgeroepen tot internationaal jaar van invisible groundwater.

Het internationale grondwaterjaar biedt veel mogelijkheden om vanuit IenW – met hulp van IGRAC – extra aandacht te geven aan het belang van duurzaam grondwaterbeheer, bijvoorbeeld in maart 2022 tijdens Wereld Waterdag en het Wereld Waterforum in Dakar. Daartoe zal een kalender worden opgesteld en aan u worden overlegd.

Betreft persoonsgegevens

Toelichting

Activiteiten van IGRAC

IGRAC vervult een essentiële rol in de beantwoording van de vele kennisvragen wereldwijd voor een duurzaam beheer van grondwater. IGRAC verzorgt bijvoorbeeld trainingen over monitoring en beoordeling en voert assessments uit voor landen, met name in de regio Midden en Zuid Azië en in de Sahel regio en Zuidelijk Afrika.

Vooraf de kennisvragen over grensoverschrijdende grondwatervoorraden hebben een politiek strategisch karakter. Deze grondwatervoorraden vormen potentieel een bron van conflict. IGRAC ondersteunt betrokken landen bij gezamenlijk onderzoek, inventarisaties en monitoring van de grensoverschrijdende voorraden, als essentiële eerste stap in grondwater diplomatie en uiteindelijk gezamenlijk beheer.

Evaluatie IGRAC

Er is een onafhankelijke evaluatie uitgevoerd naar de resultaten van IGRAC in de afgelopen periode. Daarin wordt geconcludeerd dat de rol van IGRAC van cruciaal belang is bij het verzamelen en verspreiden van grondwatergegevens en voor het bereiken van de SDG-2030-agenda. Gezien het toenemende strategisch belang van grondwater monitoring en beoordeling is de belangrijkste aanbeveling om de status van IGRAC als UNESCO centrum te vernieuwen.

Als enige internationale grondwatercentrum levert IGRAC een belangrijke bijdrage aan de doelen van het UNESCO Intergouvernementele Hydrologic Programma (IHP) en een aantal andere VN organisaties. IGRAC levert bijvoorbeeld de grondwaterdata voor het mondiale hydrologische model van WMO en maakt deel uit van de UN taskforce voor het internationale grondwaterjaar.

Tevens wordt aanbevolen om de samenwerking tussen IHE-Delft en IGRAC te versterken, om zo wereldwijd capacitybuilding voor grondwatermonitoring, beoordeling en -beheer te versterken. IHE en IGRAC zijn beide UNESCO-instituten en gehuisvest in hetzelfde gebouw te Delft.

Volgens de evaluatie moet ook het Global Groundwater Information System (GGIS) een belangrijke prioriteit blijven. GGIS is een interactief, webgebaseerd portaal dat helpt bij het verzamelen en analyseren en delen van informatie over mondiale grondwatervoorraden voor waterdeskundigen, besluitvormers en het publiek. Het betreft het verzamelen van gevoelige informatie, dat alleen door een onafhankelijk VN instituut als IGRAC gefaciliteerd kan worden.